

Špela Borko

2019 - LETO NESREČ

Leto 2019 bi lahko razglasili za leto nesreč. Lepše se ga je spominjati po vznemirljivih odkritjih, a vseeno je prav, da malce časa namenimo razmisleku o traparijah, ki smo jih počeli, in kako se jim v prihodnje izogniti. Leto je otvorila Darja s poletom v Veliki dol in pristanekom v dihalniku. Težek nahrbtnik in dereze so neprijazna kombinacija. A iznajdljivost ekipe, ki je s platenko skopala snežno luknjo, je občudovanja vredna. Lekcijo smo sprejeli in organizirali zimsko usposabljanje. Vseeno bi morali ustavljanje s cepinom večkrat vaditi,

sploh glede na pogostost obiskovanja zimskega Kanina! Sledila je manjša nezgoda zaradi nepazljivosti, ko sem si na prst vrgla skalo. Naučili smo se, kaj je to razpočna rana, da tudi male skale lahko pustijo velik vtis in da prva pomoč vedno sodi v transportko. Največji pretres je doživel Jure, ki mu je par mesecev kasneje na betico priletel projektel. Čelada je zdržala, glava na srečo tudi, čeprav brez pretresa možganov ni šlo. Dogodek se je prisotnim močno vtisnil v spomin. Nikoli ne smemo pozabiti, da nove jame razpadajo. Pozornost ni od-

več tako za tistega na vrvi kot tistega pod njo. Leto nesreč je zaključil Matic. Pozna ura, nepozorno premikanje po neznani jami in spodmaknila so se mu tla pod nogami ter pristala na njegovem stopalu. Trma poškodovanca je pripomogla, da je sam prišel iz -700 m, se spustil z gore in odpeljal do urgence. Jamarstvo je relativno varna dejavnost. A oddaljenost krajev, kjer se potikamo, nam narekuje pazljivost. Preverite in posodobite svoje prve pomoči in upam, da se srečamo na naslednjem zimskem usposabljanju. |

Darja Kolar

SLEDI KANINA

Kanin imamo vsi nekje v posebnem predelu srca, sama pa ga imam zdaj še na kolenu.

Lansko zimo, tik pred zaključkom leta 2018, so bili naši nameni in cilji jasni: novo leto preživeti na skoraj vrhu Slovenije – na Kaninu, v najboljši družbi, ki bi si jo človek lahko želel – z jamarji.

V zgodnjih urah je iz meglene in hladne Ljubljane štartala ekipa treh, in sicer Domagoj, Andrej in jaz. V Bovcu smo ujeli sonce in si privoščili kavo ter najpomembnejši obrok dneva, zajtrk. Tako lepo je bilo v dolini, da smo kar s težkim srcem štartali proti Kaninu, ki se je skrival med oblaki, vendar ni bilo izbire, s sabo smo namreč nosili osem litrov pomembne tekočine za praznovanje novega leta.

Ker žičnica zaradi močnega vetra ni obratovala, smo pot začeli malo kasneje na Gozdecu. Kljub težkim nahrbtnikom smo vsi bili zelo dobro razpoloženi in zatopljeni v različne pogovore. Ko smo dosegli snežno mejo, smo si privoščili pavzo in si nataknili dereze. Pot smo nadaljevali, vendar zaradi hoje po snegu in močnega vetra počasi, povečala pa se nam je tudi frekvenca manjših pavz. Verjetno smo takrat vsi razmišljali o tem, da moramo v naslednjem letu malo več delati na naši snežni kondiciji.

Prišli smo v Mali dol. Slaba ura do biva-

ka, ravno toliko pa tudi dnevne svetlobe. Snežna pokrajina te lahko res hitro prevzame in hkrati malo zmede. Veter se je krepil, naša utrujenost pa se je večala. Zaradi manjše zmede, kje točno poteka pot, je padla odločitev, da jaz preverim, če je možno prečiti hrib pred nami kar poprek, Domagoj in Andrej pa sta šla po desni strani malo pod vrhom. Ko sta mi zaklicala, da se jima pridružim, sem se spustila po strmini proti njima na desno in ju že skoraj dosegla, nakar se je zgodilo! Nepričakovan led na najstrmejšem delu me je presenetil in desna noga mi je ravno takrat, ko sem prenesla težo telesa nanjo, zdrsnila. Strmina in nevarnost derez sta mi onemogočila ponovno ujeti ravnotežje, težak nahrbtnik pa se jima je samo pridružil. Padla sem in začela drseti po strmini navzdol. Trenutek drsenja se mi je zdel neskončno dolg, hkrati pa zelo hiter. Cepin, ki je drsel z mano v roki, me je opomnil svojega namena. Uporabila sem ga, vendar neuspešno. Dosegla sem le to, da sem se med zdrsom zarotirala z glavo naprej in pogledala usodi v oči. Pred sabo sem zadnjih nekaj deset metrov zagledala predihano luknjo neznane globine. Pravijo, da se ti v takem usodnem trenutku prevrti življenje pred očmi. Zdaj lahko potrdim, da se motijo. V moji glavi se je v tistem trenutku izreklo le nekaj sočnih in želja, da ni pred mano stometra. Jamarka pa takšna.

Padec v globino na srečo ni bil preglobok, niti usoden. V zadnjem odboju v steno sem začutila močan pok v hrbtenici, zato so bile moje prve misli skrb za hrbtenico. Na srečo sem lahko premaknila noge in roke in se ozrla naokoli ter preučila situacijo. Ravno v tem trenutku je do mene prihitel Domagoj. Podala sem mu nahrbtnik in splezala iz jame. Situacija ni bila najhujša, ker sem imela izredno srečo, vendar je z vedno močnejšim vetrom in mrazom ter zadnjimi sončnimi žarki postala izjemno resna. Domagoj me je na hitro pregledal, preveril stanje zavesti in ugotovili smo, da je najhujša rana na kolenu, iz katerega sem rahlo krvavela. Predlagala sem, da poskušamo obiti hrib pred nami in si najdemo zasilno prenočišče nekje na križišču za Laško planjo in jamarskim bivakom, vendar sem kmalu spoznala, da so rana z bolečino na kolenu, iz katere sem vsake toliko začutila kapljico tople krvi po nogi navzdol, zvit gleženj druge noge in pogrezanje v sneg slaba kombinacija. Zaradi šoka sem zdržala pokonci, vendar zaradi mraza tresenja telesa nisem mogla umiriti. Medtem ko je Domagoj izkopal prvo jamo v snegu, je Andrej štartal naprej po pomoč, vendar se je po nekem času vrnil nazaj, za kar menim, da je bila pravilna odločitev. V krizni situaciji nevarnost ne preti le poškodovancu, ampak vsem, in kmalu se lahko ponesreči še kdo. Ko je bil prvi

bivak nared, sem se s podlogo in toplo spalno spravila vanj, Domagoj in Andrej pa sta šla poiskati primernejši prostor za nov bivak, ki bi bil dovolj velik za vse tri. V času, ko sem čakala zakopana v snegu, so sekunde minevale kot minute in minute kot ure. Misli so mi divjale vsepovprek, od tega, da ne grem nikoli več v gore, kaj šele v jame, do racionalnega razmišljanja, da seveda bom počela vse, kar sem do zdaj, le pozdraviti se moram in mnogo več naučiti! Vsake toliko me je Andrejev klic predramil in vrnil v realnost.

Po nekaj urah čakanja, ko sta fanta izkopal novo zavetje v sneg, se je začela najdaljša noč mojega življenja. Še danes ne vem, kako se nam je vsem trem uspelo stisniti v narejeno majhno snežno jamo. Hvaležna sem, da smo jamarji zategla bitja in vajeni majhnih prostorov, kajti zaradi slabše zime ni bilo veliko snega in je bilo zavetje izredno majhno. Bolečina se je tekom noči stopnjevala, vendar nisem mogla narediti ničesar drugega kot le stisniti zobe in še naprej potrpežljivo čakati na zoro.

S prvimi sončnimi žarki je Domagoj ves premočen in podhlajen štartal proti jarmarskemu bivaku po pomoč. Ne vem, kako mu je uspelo, verjetno ga je gnala le surova volja. Med čakanjem sva z Andrejem ostala zavita v spalke. Zaradi izčrpanosti po prebedeni noči in kljub bolečini v nogi mi je celo uspelo za trenutek zatisniti oči, vendar me je kmalu zbudil glas od zunaj! V tistem trenutku nekaj najlepšega, kar sem lahko slišala – glasove ljudi in ne le žvižganje vetra, ki se je igral z mojo zblojenostjo in domišljijo. Sledilo je reševanje in vse sku-

paj se je v mojih mislih odvijalo zelo hitro. Spomnim se le prvega klica Blatnika Seniorja in neskončne skrbi Špele, da mi je bilo zunaj vsaj malo topleje, in vem, da je bil med njimi tudi hrvaški jamarski kolega Luka, ki je poskrbel za topel čaj, in sigurno je bil še kdo, vendar je v spominu veliko meglenega. Kmalu so bili z nami tudi gorski reševalci in kot bi mignil sem pristala v jeseniški bolnišnici, kjer je po nekaj čakanja sledila operacija kolena in okrevanje v bolnišniški sobi v družbi ne preveč zgovornih in precej starejših gospa. Novo leto 2019 sem torej dočakala v postelji, z osmimi šivi v kolenu, zvitim gležnjem, nekaj zasušene krvi po glavi in polna protibolečinskih tablet.

Mogoče bi kdo pomislil, da je bilo najhujše mimo, vendar bi se takrat težko strinjala z njim. Zaradi narave poškodbe sem morala iztisniti zelo veliko volje, da sem se lahko premikala po polžje, pri tem pa mi bolečina ni prizanesla. Človek je navajen narediti toliko korakov, pa čeprav v majhnem stanovanju, ko pa ne moreš hoditi, začneš preštovati vse boleče korake do kopalnice, do kuhinje in nazaj do spalnice. In res neverjetno, kako hitro ti lahko uplahnejo mišice samo v tednu dni!

Na srečo je bila volja in motivacija veli-

ka, zato sem takoj ukrepala. Najprej sem na spletu pregledala vse reči v zvezi z naravo poškodbe in rehabilitacijo, nato pa sem prešla na YouTube, kjer človek dobesedno res najde vse. Razgibanje do bolečine, kakor je v navodila napisal tudi zdravnik, sem izvajala vsak dan zjutraj, popoldan, včasih pa še zvečer. Še zdaj me preseneča, kako fantastično je naše telo. Iz stopnje, ko nisem mogla niiti malo prepogniti kolena, do tega, da sem se že lahko spravila na kolo in kolesarila po mestu, so namreč bili potrebni le trije tedni! Morda moram omeniti, da res ne maram mestnega avtobusa, zato je bila želja po kolesu še toliko večja! Po dveh mesecih in pol po nesreči sem bila že toliko zaceljena, da sem se družini lahko pridružila na plezanju, po treh mesecih in po pregledu pri specialistu, ki je ugotovil, da kolenske vezi verjetno niso poškodovane, pa sem bila skoraj kot nova. Kako to, da sem se pozdravila že po treh mesecih in ne po pol leta, kot je pričakovano za takšen tip poškodbe, sem imela le čisto srečo? Morda. Vsekakor pa menim, da sem pol rehabilitacije naredila s tem, da sem bila že pred poškodbo v kondiciji, nato pa je pomagalo veliko motivacije, razgibanja in treniranja kaj kmalu po sami poškodbi. Seveda pa malo sreče tudi ne škodi. |

Pogled v usodno jamo.
Foto: Domagoj Korais

Domagoj Korais

A MOMENTARY LAPSE OF REASON

A scream, a whistle, then nothing.

I just saw Darja slip towards a cave, and fall in it. It's 4 pm, the bivouac is far away, the Sun is low.

I run toward the cave entrance without taking my eyes off from it. My first thought is about a story that my father once told me, when he found the body of an unlucky skier that fell in a cave in Croatia some 30 years ago. Only a few meters left.

I look in: Darja is there, three meters deep. I look at her, she looks at me: JOY! She is not at the bottom of an abyss! I hold my hand towards her, I help her to get out. She is bleeding from the knee. I ask her if she knows where we are, who we are, what day it is and where we are going. She talks back to me, she is vigilant and conscious. Very good! With us is Andrej, we discuss what

to do. It's cold, it's windy, Darja has an injured knee and she can't walk. I wrap her in my down jacket, we empty the backpacks from unessential stuff, mainly alcohol and food that we were bringing to celebrate New Year's Eve. The sparkling wine looks so ironic. The crests of the mountains around us are golden, I can't help myself but think that they are beautiful. It's windy, so we